КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної та соціальної географії
Кафедра землезнавства та геоморфології
ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
_____ Володимир ПАСЬКО
«29» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **106 Географія**
освітній рівень **магістр**
освітня програма **Економічна та соціальна географія**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2023/2024**
Семестр	**2**
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**залік**

Викладачі:
Оксана РИХЛІЦЬКА, *кандидат філософських наук, доцент кафедри етики, естетики та культурології*
Олександр КОМЛЄВ, *доктор географічних наук, професор кафедри землезнавства та геоморфології*

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

КИЇВ – 2023

Розробник: ***Рихліцька Оксана Дмитрівна,*** *кандидат філософських наук, доцент кафедри етики, естетики та культурології*
Комлєв Олександр Олександрович*, доктор географічних наук, професор кафедри землезнавства та геоморфології*

ЗАТВЕРДЖЕНО
«13» червня 2023 р.
Завідувач кафедри економічної та соціальної географії
_____ професор Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 11 від «13» червня 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «28» серпня 2023 р.
Голова науково-методичної комісії _____ доцент Наталія КОРОГОДА

«28» серпня 2023 р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійної діяльності, а також оволодіння методами аналізу професійних кодексів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають знати основні етапи розвитку етичної думки, методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття і категорії.
2. Володіти базовими навичками наукового дослідження, критичного ставлення стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій, використання іншомовних фахових інформаційних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до обов'язкових дисциплін. Вона послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та їх нагальність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні та методологічні основи, концепції професійної та корпоративної етики. З'ясовуються особливості напрацювання розвитку практичних вмінь і навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності. На прикладі виробничих ситуацій в установах і організаціях географічного спрямування розглядаються сценарії виникнення і попередження проблемних ситуацій у різних групах працівників, передбачення психологічних проблем в умовах польових та камеральних географічних досліджень та у сфері географічної освіти.

4. **Завдання вивчення дисципліни** полягають у вивченні теоретичних основ та практичний аспектів професійної та корпоративної етики в цілому та в колективах географічного спрямування. Завдання дисципліни «Професійна та корпоративні етика» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Економічна та соціальна географія», зокрема:

- здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми (ЗК 3);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 4);
- здатність працювати в команді (ЗК 5).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		**Форми викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	Результат навчання			
1.	**Знати:**			
1.1	предмет, методи і теоретичні основи прикладної етики	*лекція, самостійна робота*	*виступи, доповнення та дискусії на семінарах, тематичні контрольні роботи, залік*	*5%*
1.2	основні норми професійної та корпоративної етики та сучасні практики їх застосування в професійній діяльності у сфері географічних досліджень, географічної освіти	*лекція, семінар, самостійна робота*		*15%*
1.3	сучасні методи, методики та технології розв'язання основних етичних проблем в колективах дослідницьких та освітніх закладів	*лекція, семінар, самостійна робота*		*15%*
1.4	особливості професійних кодексів у діловій практиці у сфері географічних досліджень, географічної освіти та територіального управління	*лекція, семінар, самостійна робота*		*10%*
2	**Вміти:**			
2.1	пояснювати специфіку основних видів професійної та корпоративної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами основних принципів географічних досліджень, географічної освіти та територіального управління	*семінар, самостійна робота*	*виступи, доповнення та дискусії на семінарах, есе, тематичні контрольні роботи, залік*	*15%*
2.2	обґрунтовано ідентифікувати факти порушення норм професійної етики у практичні діяльності у сфері географії, міського та регіонального розвитку	*семінар, самостійна робота*	*виступи, доповнення та дискусії на семінарах, індивідуальна творча робота, тематичні контрольні роботи, залік*	*15%*
2.3	оцінювати результати впровадження корпоративної соціальної відповідальності та прийняття етичних рішень у професійних ситуаціях	*лекція, семінар, самостійна робота*	*виступи, доповнення та дискусії на семінарах,*	*10%*

			тематичні контрольні роботи, залік	
3.	**Комунікація:**			
3.1	використовувати знання основних моральних принципів задля здійснення обґрунтованого прийняття ефективних рішень, розпізнавати етичний зміст в процесі професійної комунікації	*лекція, семінар, самостійна робота*	*виступи, доповнення та дискусії на семінарах, тематичні контрольні роботи, залік*	*5%*
3.2	наводити аргументи щодо застосування норм, принципів та методів професійної та корпоративної етики у професійному та академічному середовищі	*лекція, семінар, самостійна робота*	*виступи, доповнення та дискусії на семінарах, тематичні контрольні роботи, залік*	*5%*
4.	**Автономність та відповідальність:**			
4.1	автономно та відповідально визначати належність фактів (професійних вчинків) до сфери корпоративної та прикладної етики, виявляти, аналізувати та розв'язувати конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	*семінар, самостійна робота*	*індивідуальна творча робота, залік*	*5%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни / **Програмні результати навчання**	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**3.1**	**3.2**	**4.1**
Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді (ПР02)	+	+	+	+		+			+	+
Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень (ПР05)				+	+	+		+		
Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня (ПР07)				+			+			+

7. Схема формування оцінки:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виступів на семінарських заняттях, виконання індивідуальних творчих робіт, написання есе, тематичних контрольних робіт, заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 (знання)** – до 5%; **1.2, 1.3 (знання)** – до 15% кожний; **1.4 (знання)** – до 10%;
- результати навчання – **2.1, 2.2 (вміння)** – до 15% кожний; **2.3 (вміння)** – до 10%;
- результати навчання – **3.1-3.2 (комунікація)** – до 5% кожний;
- результати навчання – **4.1 (автономія та відповідальність)** – до 5%.

7.1. Форми оцінювання студентів.

У курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна ***заліком***.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виступів на семінарських заняттях, виконання індивідуальних творчих робіт (ситуаційний аналіз, дослідження принципів роботи керівника), написанні есе та тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по завершенню, відповідно до графіку проведення семінарських занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у формі тестів.

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – ***36 балів.*** Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є виконання додаткових завдань за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 *(60% максимальної кількості балів, відведених на залік)*.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом № 170- 32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	**60-100**
Не зараховано / Fail	**0-59**

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва лекції	Кількість годин		
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Частина 1. ***Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання***			
Тема 1. Етика як прикладна філософія	1	2	5
Тема 2. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання	1	2	10
Тема 3. Корпоративна культура та корпоративна етика	2		10
Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність та методології прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях	2	2	10
Частина 2. ***Досвід проведення наукових та прикладних досліджень географічного спрямування***			
Тема 7. Структура виробничих колективів, які здійснюють камеральні географічні дослідження	2	2	10
Тема 8. Структура виробничих колективів, які здійснюють польові географічні дослідження	2	2	10
Тема 9. Особливості застосування норм професійної та корпоративної етики в складних умовах	2	2	10
Разом	**12**	**12**	**65**

Загальний обсяг – ***90 год.,*** в тому числі:

лекції – ***12 год.***

семінарські заняття – ***12 год.***

консультації впродовж семестру – ***1 год.***

самостійна робота – ***65 год.***

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. Основи корпоративної культури. Київ, 2011.
2. Прикладна етика: навч. посіб. / За ред. В.І. Панченко. Київ: «Центр учбової літератури», 2012.
3. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / За ред. В.І. Панченко. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019.

Додаткова:

1. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика». Теоретичні питання освіти і виховання. 2001. Вип. 14. С. 100-102.
2. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. Київ, 2003.
3. Етика. Естетика: навч. посіб. / За ред. В.І. Панченко. Київ: «Центр учбової літератури», 2014.
4. Котлер Ф., Лі Н., Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. Київ: Стандарт, 2005.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2003.
6. Рихліцька О.Д. До проблеми етичної складової у професійній діяльності. Професійна та корпоративна етика на сучасному етапі розвитку соціогуманітарного знання. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018.
7. Рихліцька О.Д. Морально-етичні проблеми інформаційного простору. Людина віртуальна: нові горизонти. Монреаль, СРМ "ASF", 2018. С. 23-26.
8. Levcheniuk E.V., Vlasenko F.P., Tovmash D.A., Rykhlitska O.D. Ecologism as a Modern Strategy of Human Survival (Regional and Global Dimensions). Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2022. Vol. 29(4). P. 745-754.